

Hilarego Putnama hipoteza powszechnego podziału pracy językowej a problem (nie)porozumienia

Andrzej Zaporowski

(S t r e s z c z e n i e)

Celem wystąpienia jest krytyczna analiza ujętej w tytule hipotezy socjolingwistycznej amerykańskiego filozofa. Putnam przypuszcza, że w każdej wspólnocie językowej ma miejsce podział pracy językowej, polegający m. in. na tym, że w ramach owej wspólnoty występuje podzbiór „ekspertów” znający „kryteria stosowalności” określonych terminów, czyli potrafiący określić (rozpoznać) ich ekstensję. Stwierdzając, że osoby nie należące do zbiorów „ekspertów” posługują się określonymi terminami nie znając ich ekstensji, amerykański filozof sugeruje, że (1) intensja nie wyznacza ekstensji i (2) wiedza „ekspertów” ma charakter społeczny (ponadjednostkowy). Rzeczona hipoteza stanowi jednocześnie w sensie historycznym interesujący przykład powiązania problemu semiotycznego (intensja vs ekstensja) z problemem socjologicznym (podział pracy). W ramach swego wystąpienia zamierzam postawić pytanie o społeczny status rzeczonych „ekspertów” i zasugerować, że status ten wyznacza nie tyle znajomość „kryteriów stosowalności”, ile umiejętność utrzymania własnych kryteriów w obliczu roszczeń innych „ekspertów” (być może ich grup) do stosowania kryteriów alternatywnych. Zamierzam zatem zasugerować, że (1) społeczny charakter ma nie niekwestionowana wiedza, lecz splot alternatywnych wiedz i (2) wiedza rodzi się w wyniku sprzężenia zwrotnego między ekstensją a intensją (dzięki czemu dane roszczenie poznawcze można podnosić i falsyfikować). Pragnę ponadto krytycznie spojrzeć na założenie Putnama, że „ekspercji” współpracują z tymi, którzy ekspertami nie są (choć tworzą wspólnotę językową), nie wiadomo bowiem, co stanowi ekstensję terminu „współpraca” w tym kontekście. Powyższe wywody poprę odnosząc się do szczególnego zagadnienia, które wiąże się z postaciami K. Ajdukiewicza i L. Wittgensteina.